

ЦЕНТАР ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД КРУШЕВАЦ

ул.Мајке Југовића бр.46, Крушевац тел. 037/425-504, 416-980, тел/факс: 037/416-988
E-mail:csrkrusevac@gmail.com ; krusevac.csr@minrzs.gov.rs ПИБ.100320289; Мат.број: 07144539

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ ЦЕНТРА ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД ЗА 2022. ГОДИНУ

ФЕБРУАР, 2023. ГОДИНЕ

С А Д Р Ж А Ј

1. УВОДНИ ДЕО

2. ДЕО: КАПАЦИТЕТИ ЦЕНТРА ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД

- 2.1. Организација рада
- 2.2. Запослени радници
- 2.3. Услови рада
- 2.4. Обука и усавршавање радника

3. ДЕО: КОРИСНИЦИ УСЛУГА ЦЕНТРА ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД

- 3.1. Укупан број корисника
- 3.2. Корисничке групе
- 3.3. Заштита корисника према оствареним правима, примењеним мерама и пруженим услугама

4. ДЕО: ПОСЛОВИ ЦЕНТРА ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД

5. ДЕО: ПРАВА И УСЛУГЕ КОЈЕ СЕ ФИНАНСИРАЈУ ИЗ БУЏЕТА ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ

6. ДЕО: САРАДЊА СА ДРУГИМ ИНСТИТУЦИЈАМА

7. ДЕО: ИЗВЕШТАВАЊЕ

1. УВОДНИ ДЕО

Центар за социјални рад у Крушевцу је установа социјалне заштите основана решењем СО Крушевац бр. 2721 од 24. фебруара 1964. године, а отпочео је рад 1. априла исте године.

Установе социјалне заштите оснивају се ради остваривања права у области социјалне заштите и пружања услуга социјалне заштите, као и ради обављања развојних, саветодавних, истраживачких и других стручних послова у социјалној заштити.

Центар за социјални рад (у даљем тексту Центар), у складу са актима јединице локалне самоуправе, учествује у пословима планирања и развоја социјалне заштите у локалној заједници, иницира и развија превентивне и друге програме који доприносе задовољавању индивидуалних и заједничких потреба грађана у области социјалне заштите.

Циљеви социјалне заштите су:

- 1) достићи, односно одржавати минималну материјалну сигурност и независност појединца и породице у задовољавању животних потреба,
- 2) обезбедити доступност услуга и остваривање права у социјалној заштити,
- 3) створити једнаке могућности за самостални живот и подстицати на социјалну укљученост,
- 4) очувати и унапредити породичне односе, као и породичну, родну и међугенерациску солидарност,
- 5) радити на превенцији злостављања, занемаривања или експлоатације, као и на отклањању њихових последица.

Циљеви социјалне заштите остварују се пружањем услуга социјалне заштите и другим активностима које предупредују, умањују или отклањају зависност појединаца и породица од социјалних служби.

Сваки појединац и породица којима је неопходна друштвена помоћ и подршка ради савладавања социјалних и животних тешкоћа и стварања услова за задовољење основних животних потреба имају право на социјалну заштиту, у складу са законом.

Права на социјалну заштиту обезбеђују се материјалном подршком и пружањем услуга социјалне заштите.

Предмет извештавања Центра је у општем смислу, преглед социјалне заштите у локалној заједници. У првом делу приказују се основна социо-економска обележја и показатељи друштвено економске структуре града Крушевца.

Основу за израду овог извештаја чине: званични статистички подаци Републичког завода за статистику, информације које су доставиле релевантне институције, подаци из базе података Центра и интерне евиденције (књиге старатељстава, Регистар, евиденције руководиоца, супервизора, водитеља случаја и картотеке).

Извештај је рађен по јединственом моделу Републичког завода за социјалну заштиту. Извештај ће бити објављен на званичном сајту Центра и биће доступан свим заинтересованим субјектима. Разматраће га Управни одбор Центра, Градско веће и Скупштина града Крушевца.

Делатност и овлашћење Центра се остварује кроз примену закона, подзаконских аката, реализацијом програмских документа којима се дефинишу функције и поверавају задаци. У 2022. години, по Закону о социјалној заштити, делатност центара обезбеђује Република Србија и јединице локалне самоуправе. Центар, као установа која обавља послове остваривања права од општег интереса деловао је па основу бројних закона од којих су кључни:

- Закон о социјалној заштити,
- Породични закон,

- Закон о спречавању насиља у породици,
  - Закон о прекршајима, у делу који се односи на прекршајни поступак према малолетницима,
  - Закон о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривично правној заштити малолетних лица,
  - Низ подзаконских аката,
  - Одлука о правима и услугама у социјалној заштити грађана Града Крушевца.
- У вршењу јавних овлашћења Центар има две функције: функцију органа старатељства и функцију социјалне заштите која је регулисана Законом о социјалној заштити.
- У вршењу других послова утврђених Законом, Центар поступа по стандардима и нормативима које утврђује надлежни орган јединице локалне самоуправе. Ниво права и услуга социјалне заштите одређен је финансирањем, које је двојако: из буџета Републике и буџета Града.

Ниво права који Република обезбеђује:

Република Србија се стара о раду центара за социјални рад у делу јавних овлашћења:

- право на новчану социјалну помоћ,
- право на додатак за помоћ и негу другог лица и право на увећани додаток за помоћ и негу другог лица,
- право на помоћ за оспособљавање за рад,
- право на смештај у установу социјалне заштите и породични смештај,
- усвојење,
- старатељство,
- заштита од насиља у породици и партнерским односима,
- заштита малолетника, примена васпитних налога и мера,
- спровођење мера превентивног и корективног надзора над вршењем родитељског права,
- одређивање и промена личног имена.

Права утврђена Одлуком о правима и услугама у социјалној заштити грађана Града Крушевца:

1. право на једнократну помоћ,
2. набавка школског прибора, опреме и уџбеника за децу предшколског и школског узраста која су под старатељством и из материјално угрожених породица,
3. партиципација у трошковима летовања, зимовања, екскурзија и организовања школе у природи за ученике под старатељством и децу из материјално угрожених породица,
4. право на опрему корисника за смештај у установу или другу породицу,
5. право на бесплатан оброк,
6. право на бесплатан превоз особа са инвалидитетом и пензионера
7. право на партиципацију трошкова превоза ученика и студената,
8. право на накнаду за личног пратиоца детету које похађа школу по инклузивном програму ван територије града Крушевца,
9. право на путне трошкове и исхрану пролазника,
10. право на трошкове сахране.

Услуге које се утврђују овом Одлуком су:

1. породични едукативни центар,
2. помоћ у кући,

3. дневни боравак за децу и младе са сметњама у развоју,
4. дневни боравак за одрасла лица са инвалидитетом,
5. услуге неодложних интервенција и интервентног смештаја,
6. прихватилиште за децу и младе,
7. прихватилиште за одрасла и старија лица,
8. прихватилиште за жртве насиља у породици,
9. социјално становање у заштићеним условима,
10. становање уз подршку за младе који излазе из система социјалне заштите,
11. давање у закуп станова социјално угроженим лицима,
12. лични пратилац детета.

ОСНОВНА СОЦИО - ЕКОНОМСКА ОБЕЛЕЖЈА ГРАДА

Крушевац је економски, административни, културни, здравствени, образовни, информативни и спортски центар Расинског округа. Захвата површину од 854 км² са 101 насељеним местом са територијалном поделом у 57 реона (месне заједнице).

Према првим званичним резултатима пописа становништва из 2022. године, Крушевац има 114.331 становника (13.000 становника мање у односу на попис из 2011. године), 40.583 домаћинства и 55.831 пописаних станова. Изнети подаци указују да је дошло до смањења броја становника од 11,4 %. Основни разлог лежи у негативном природном прираштају, што значи да је већи број умрлих у односу на број живорођених. Тенденција смањења броја становника је карактеристична за читаву територију Републике Србије.

Негативна стопа природног прираштаја (-14), значи велико одступање броја рођених у односу на број умрлих. Просечна старост становника повећава се због повећаног учешћа старих у структури становника (24% становника је старије од 65 година). Удео деце у укупном броју становника је 16 %. Од укупног броја становника, највећи проценат (60%) чине лица старости од 18 до 64 година.

Поред негативне стопе природног прираштаја присутна је и негативна миграција. Кретање становника узроковано је потребом за бољим условима живота, тако да су досељавања по правилу из економски сиромашнијих, а одсељавања у економски напредније средине.

По подацима са последњег пописа, у Крушевцу је регистровано 40.583 домаћинства. Већи број становника живи ван градског подручја.

Однос броја склопљених и разведених бракова је и даље неповољан. У 2022. години склопљено је 488 бракова, разведено 180 (поднето је 320 захтева за развод брака).

Мали број склопљених бракова је делом одраз врло интензивних миграција, где град напушта у највећем броју највиталнији део популације.

Израженост социјалних проблема и потреба зависи од економије локалне средине. Концепт оживљавања привреде базира се на предузетништву, које треба да покрене отварање нових радних места и раст производње. Показатељ успеха је тренд пораста новооснованих привредних друштава и предузетника. Подаци Републичког завода за статистику за последње три године показују повећање новооснованих привредних друштава. У 2022. години наставило се са улагањем страног капитала и отварањем нових радних места.

Тренд смањивања броја незапослених наставља се и у 2022. Томе су допринеле активне мере државе у делу смањења запослености у сивој економији, у делу подстицајних мера отварања малих и средњих предузећа и стварање повољних услова за улагање страног капитала.

Према подацима Националне службе запошљавања у Крушевцу , на дан 31.12.2022. године, укупан број незапослених лица био је 8.038 што је мање у односу на исти период претходне године (8.682). Подаци указују на значајније присуство жена на евиденцији незапослених лица 4.843 (60 %) , па се може закључити да су по питању запошљавања у неповољнијем положају. По дужини тражења посла, најприсутнија су лица која су на евиденцији Националне службе преко 10 година.

Један од показатеља социјалног положаја грађана је просечна зарада запослених. У Крушевцу у периоду од 2015. до 2022. године дошло је до повећања нето зарада запослених. Према последњем податку Републичког завода за статистику, просечна нето зарада у новембру 2022. године у Републици Србији износила је 78.326,00 динара, док је у Крушевцу 67.139,00 динара.

Посебну пажњу посвећујемо старима и њиховом положају. По подацима Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање - филијала Крушевац у децембру 2022. године, регистровано је 30.411 пензионера по разним основима за територију града Крушевца. Просечна пензија износи 29.263,00 динара.

2. ДЕО

КАПАЦИТЕТИ ЦЕНТРА ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД

2.1. Организација рада

Послови у Центру групишу се у оквиру Служби. Служба представља организациону целину у којој се реализује део активности из делатности Центра, како би се што боље остварили организациони циљеви, управљање пословима, контрола рада, квалитет и ефикасност. Делатност Центра реализује се у оквиру:

1. Службе за заштиту деце и младих,
2. Службе за заштиту одраслих и старијих,
3. Службе за правне послове,
4. Службе за локална права и услуге,
5. Службе за финансијско-административне и техничке послове.

У оквиру службе за правне послове формиране су:

1. Пријемна канцеларија
2. Канцеларија за материјална давања

У службама раде стручни радници и стручни сарадници. Службе раде на начин дефинисан важећим Правилником о организацији, нормативима и стандардима рада Центра за социјални рад.

С обзиром да је у најави увођење новог, јединственог информационог система у Центрима, уколико буде потребно радиће се и на новој организацији унутар установе, а у складу са упуштвима надлежног Министарства за рад , запошљавање, борачка и социјална питања.

За организовање и управљање процесом рада у установи у току године задужени су:

- Надзорни одбор
- Управни одбор
- Директор
- Помоћник директора
- Колегијум ЦСР
- Руководиоци служби

- Супервизори служби

Центар има законску обавезу пружања услуга неодложних интервенција. То чини током 24 - часовног дежурства стручних радника у сарадњи са свим актерима на локалу у поступку заштите од насиља.

На основу Закона о социјалној заштити и Одлуке о формирању Мобилног тима Центра за социјални рад, на месечном нивоу доноси се план приправности за све запослене стручне раднике. Овим планом одређују се запослени који ће бити у приправности, стално доступни и у случају потребе извршити интервенцију.

Уколико је током дежурства било потребе за интервенцијом, доставља се извештај о реализованим активностима. На основу добијених информација, израђује се извештај о активним интервенцијама и утрошеним сатима. Исти се упућује Министарству за рад, запошљавање, борачка и социјална питања и Локалној самоуправи, у зависности из ког буџета се финансира дежурни радник.

2.2. Запослени радници

Табела 1

Укупан број запослених радника на дан 31.12.2022. године према статусу запослених и извору финансирања радног места

Статус запосленог	Финансира Република		Финансира локална самоуправа		Укупно радника	
	М	Ж	М	Ж	М	Ж
Радни однос заснован на неодређено време	3	23	6	12	9	35
Радни однос заснован на одређено време	2	5	0	4	2	9
У К У П Н О ПО ПОЛУ	5	28	6	16	11	44
УКУПНО	33		22		55	

Напомена: за петоро запослених на неодређено време, по разним основама, мирује радни однос (неплаћено, лице на јавној функцији, одуство са рада ради неге детета и двоје радника је на боловању дужем од 30 дана) и на њихова радна места су запослени радници на одређено време.

Табелом је приказан број запослених у Центру који се финансирају из буџета РС и Локалне самоуправе. Према статусу запослених, на дан 31.12.2022. године у Центру је било 55 запослених. Из буџета Републике финансира се 33 запослена (7 радника на одређено време), из буџета локалне самоуправе финансира се 22 запослени (4 на одређено време).

Укидање забране запошљавања није довело до нових запошљавања. Центар је због природног одлива стручних радника током свих предходних година и дефицита у броју стручних радника, у немогућности да у потпуности испуњава Правилником дефинисане стандарде и квалитет рада. Нарочито је отежана реализација обима и садржаја јавних овлашћења као и управљање и организовање радног процеса.

Захваљујући директним наменским трансферима Владе Републике Србије, од 01.08.2016. године, започео је са радом Клуб за младе (пројектна активност), као проширење услуге постојећег Породично едукативног центра. На пословима у Клубу у 2022. години ангажовано је деветоро радника.

Табела 2

Структура запослених радника на неодређено време на дан 31.12.2022. према врсти послова и извору финансирања

Извор финансирања	Руководећи		Стручни радници		Стручни сарадници		Админист. - Финансијски		Техничко особље		УКУПНО	
	М	Ж	М	Ж	М	Ж	М	Ж	М	Ж	М	Ж
Буџет Републике	0	1	1	18	0	1	1	2	1	1	3	23
Буџет локалне самоуправе	0	1	2	7	0	0	1	2	3	2	6	12
Укупно по полу	0	2	3	25	0	1	2	4	4	3	9	35
УКУПНО	2		28		1		6		7		44	

На пословима водитеља случаја ангажовано је 19 стручаних радника, од којих су три у исто време и супервизори и водитељи случаја. Остали стручни радници ангажовани су на општим и специјалистичким стручним пословима. Од укупног броја запослених, 13 радника ангажовано је на административно – финансијским и техничким пословима.

Од укупног броја запослених на неодређено време, 20 радника је у старосној доби између 50 и 59 година, тачније 45%. У структури преовлађују жене (81%).

Стални пораст броја захтева и корисника, сложеност и дубина проблема на којима су ангажовани, као и недовољни ресурси у локалној заједници, утичу на то да супервизори и руководиоци у већем обиму од оптималног преузимају послове водитеља случаја. Центар са постојећим ресурсима све теже успева да на адекватан начин санира бројне и сложене социјалне потребе и проблеме грађана.

2.3. Услови рада

Зграда Центра лоцирана је у близини центра града. Обезбеђен је приступ инвалидним лицима, тако што је изграђена фиксна рампа са рукохватом и приступачно приземље .

Величина пословног простора делимично задовољава потребе. Недостаје одређени број канцеларија, како би стручни радници обављали разговор са корисницима без присуства колега.

Захваљујући донаторским средствима Министарства Правде, Центар је комплетно адаптирао спољашњи део зграде. Сада је то модерна, енергетски санирана и лепа пословна зграда. Услови за рад у таквом амбијенту су адекватни. У дворишту се налази дечији мобилијар и уређен простор са клупама, (донација Телекома), који је на располагању корисницима и запосленима.

У циљу веће ефикасности у пружању услуга корисницима, запослени у Центру могу брзо и једноставно да приступе подацима који су им потребни за одлучивање у управним поступцима који се воде, преко портала е-Управа Републике Србије.

У сарадњи са локалним медијима, корисници су информисани о свим значајним догађајима који се тичу рада Центра. Сви заинтересовани могу да се информишу о раду установе и путем Информатора о раду Центра, који се редовно ажурира динамиком и на начин како је то предвиђено и доступан на сајту Центра, као и у штампаном облику у самој установи. Интернет презентација Центра, налази се на адреси : (www.csrkrusevac.rs)

2.4. Обука и усавршавање радника

Да би стручни радници и остали запослени могли на адекватан начин да одговоре, на захтеве и потребе корисника, неопходно је и важно стално, континуирано и свеобухватно усавршавање. Сви запослени, стручни радници прошли су најмање по једну акредитовану обуку из области од значаја за њихов рад.

У 2022. години било је више едукација за запослене, а све у циљу што бољег оспособљавања и припреме запослених за рад у новом програму, Систем за заштиту и аутоматизацију инструмената социјалне заштите - СОЗИС. Ради се о новом софтверском програму у коме су Центри већ кренули са радом, а чија се комплетна примена очекује у овој години. Проблем је што постојећа компјутерска и остала пратећа опрема не испуњава потребне стандарде за реализацију и рад у најављеним програмима и апликацијама. Набавка свега што недостаје Центру, захтева значајна финансијска средства.

Настављено је са континуираном едукацијама, за рад у Централном информационом систему за обрачун зарада запослених у јавном сектору – ИСКРА, у коме се већ успешно ради. Такође запослени у службе за финансијско-административне и техничке послове, прошли су обуку за рад у информационом систему за припрему, извршење, рачуноводство и извештавање – СПИРИ.

Израда и спровођење Плана интегритета у 2022. години, настављена је кроз реализацију друге фазе, која се састојала у процени ризика од стране радне групе и реализације обуке, на тему „Етика и интегритет“ за све запослене. Након реализације свих предвиђених активности поднет је извештај Агенцији за спречавање корупције.

Информатор о раду је успешно постављен на јединствен информациони систем информатора о раду, на порталу Повереника за информације од јавног значаја и заштиту података о личности. Све промене су ажуриране у законском року и поднет је годишњи извештај о радњама предузетим у циљу примене Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја.

У складу са Законом о родној равноправности донет је план управљања ризицима од повреде принципа родне равноправности.

Са применом Закона о социјалним картама, кренуло се од априла 2022. године. С обзиром да су Центри једна од најважнијих карика у раду, текућа година је протекла у привикавању и значајној реализацији обавеза, захтеваних од стране надлежног Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања. Програм Аурора у коме се раде Годишњи извештаји установа социјалне заштите, унапређен је у делу извештавања водитеља случаја у Центрима.

Центар у оквиру своје редовне делатности обезбеђује стручну праксу за одређен број лица.

3. ДЕО

КОРИСНИЦИ УСЛУГА ЦЕНТРА ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД

Табела 3

Кретање укупног броја корисника по старосним групама на дан 31.12.2022. године

Старосна група	
Деца	2.915
Млади	1.153
Одрасли	7.059
Старији	4.434
У К У П Н О	15.561

3.1. Укупан број корисника на активној евиденцији

На дан 31.12.2022. године на активној евиденцији Центра било је 15561 корисник једне или више услуга социјалне и породично-правне заштите. Удео корисника у укупном броју становника, по процени Републичког завода за статистику је 16%. Од укупног броја корисника у 2022. години доминирају одрасли (45%), старији (28%), потом деца (19%), и млади корисници (8%).

Реални проблеми грађана су: отежано налажење запослења, ниска квалификациона структура најугроженијих, значајан број једнородитељских породица (разводи) и недовољан број услуга за остарела лица. У структури корисника веће је учешће жена (57%).

У раду са корисницима запажа се, да је положај жена неповољан, нарочито када је у питању сеоска средина и маргиналне групе. Проблеми унутар породице условљени су сиромаштвом, међугенерациским сукобима, незапосленошћу, нарушеним системом вредности и утицајима нестабилног окружења.

3.2. Корисничке групе

У односу на место пребивалишта, око 69% корисника је са градског подручја. Та разлика је најочљивија код одраслих, где је два и по пута више корисника са градске територије. Код старијих корисника није у тој мери изражена разлика оних који долазе са градског у односу на сеоско подручје. Код одраслих, као најдоминантнијој групи најзаступљенији су они са завршеном средњом школом и без школске спреме.

У односу на радну способност, код младих и одраслих запажа се да су углавном радно способна, незапослена лица. Код лица старијих од 65 година сличан је број оних који нису остварили право на пензију у односу на пензионере.

3.3. Заштита корисника према оствареним правима, примењеним мерама и пруженим услугама

3.3.1. Деца - старатељство, усвојење и смештај

Заштитом деце у организационој структури Центра бави се служба за заштиту деце и омладине. Сви прикази односе се на децу и младе до 18 година старости. Млади од 18 година дати су у одељку који извештава о пунолетним корисницима.

Социјални проблеми које деца могу имати су сложени и разноврсни, а зависе од могућности и снаге породице да их превазиђе. Центар као орган старатељства помаже породици у превазилажењу проблема, а када су угрожени витални интереси деце, као и њихов развој, преузима заштитну функцију породице. Деца се могу наћи у ситуацији неадекватног родитељског старања, када се родитељи споре око начина вршења родитељског права, када су породице у ситуацији сиромаштва, када су деца оболела и/или са инвалидитетом, са проблемима у понашању и у сукобу са законом, жртве насиља и трговине људима а последњих година све је актуелнији проблем деце која живе и раде на улици, деца повратника из реадмисије и деца страни држављани без пратње

Табела 4

Облици заштита деце у току 2022. године

Облици заштите	Број деце
1. Старатељство	256
2. Усвојење	4
3. Смештај у прихватилиште, ургентну хранитељску породицу	13
4. Смештај у сродничку хранитељску породицу	38
5. Смештај у другу породицу	136
6. Смештај у дом	14

Старатељство

Мерама старатељске заштите у 2022. години обухваћено је 256 детета. Већи број деце је под привременом старатељском заштитом (199) која се примењује када се наставља рад са примарном породицом, израђују индивидуални планови заштите и прати напредак у психосоцијалном развоју деце. Када се створе услови, деца се враћају примарним породицама, чиме престаје потреба за старатељском заштитом.

Стални старатељ поставља се у ситуацијама када су родитељи преминули, непознати, лишени родитељског права, када су потпуно или делимично лишени пословне способности и када су дали сагласност за усвојење детета. Пожељно је да улогу старатеља преузме неко од сродника или ближег окружења детета, али се поставља старатељ и из редова стручних радника тзв. непосредни старатељ. Од укупног броја сталних старатеља (57) у току 2022. године, 26 (46%) је из редова стручних радника.

Као непосредни старатељи стручни радници обављају следеће послове: прибављање личне документације, заступање у појединим поступцима на суду и пред другим државним органима, присуство лекарским интервенцијама. Додатно, појављује се велики број захтева од стране суда и јавног бележника за постављање привременог старатеља у различитим поступцима. Велики број старатеља из редова стручних радника је наметнут, ситуацијама и тешкоћама у проналажењу одговарајућег старатеља из редова сродника.

Усвојење је чин преношења родитељских права и дужности на особу или особе које нису биолошки родитељи усвојеника. Усвојење се заснива одлуком органа старатељства. У актуелној години реализована су четири усвојења.

На евиденцији Центра тренутно се налази 7 породица са територије града Крушевца, које су у јединственом матичном регистру (листа Министарства коју деле сви Центри) и које чекају на усвојење. У актуелној години реализовано је три међународна усвојења од стране усвојитеља са територије Краљевине Шведске, док је једно усвојење засновано на територији Републике Србије.

Смештај деце је посебан поступак којим се дете заштићује привремено или до пунолетства у случајевима када породица изгуби своју заштитну и васпитну функцију и тиме су угрожене развојне потребе детета.

Услугу породичног смештаја (сродничке и друге породице) користило је у 2022. години укупно 174 детета. У сродничкој хранитељској породици било је смештено 38 детета. У другу хранитељску породицу на смештају је било 136 деце.

У Крушевцу не постоји посебна установа – Центар за породични смештај и усвојење, иако се током последње деценије улагало у развој капацитета за пружање ове услуге. У оквиру службе за заштиту деце и младих три стручна радника раде на пословима саветника за

хранитељске породице и врше обуку и процену подобности пријављених хранитеља/ица. У току 2022. године на евиденцији Центра било је 112 сродничких и несродничких хранитељских породица у којима су смештена деца. Рађено је на оспособљавању за хранитељство са 13 породица, које су добиле лиценцу. Данас Центар има на располагању 13 хранитељских породица, које имају важећу лиценцу али тренутно нису ангажоване.

У току године, на смештају у домове налазило се 14-оро деце. Ова услуга се обезбеђује смештајем у бивше домове за децу без родитељског старања, бивше домове за децу са сметњама у развоју, заводе за васпитање деце и младих, матерински дом за смештај младих мајки без породичног старања, са тек рођеним бебама.

Разлози упућивања на смештај су : одсуство родитељског старања, спреченост родитеља да врше родитељско право (одслужење затворске казне, болничко лечење, тешке болести, душевна обољења ...), родитељ није у могућности да одговори на здравствене потребе детета, неадекватно родитељско старање, насиље над децом, проблеми у понашању детета.

Смештај у прихватилишта организује се у сарадњи са прихватилиштима за децу у Србији, јер у нашој локалној заједници није организована та услуга. Потреба за ургентним смештајем све је актуелнија, па је последњих година организован смештај у ургентним хранитељским породицама. У 2022. години 13-оро деце је смештено у ургентне хранитељске породице на територији града Крушевца.

3.3.2. Вршење родитељског права

Табела 5

Врста и број спроведених поступака у породичним односима и број деце у току 2022. године

Врста поступка	Број поступака	Број деце
Мирење	0	0
Нагодба	0	0
Процена за вршење родитељског права	230	350
Процена споразумног предлога родитеља	71	71
У К У П Н О	301	421

У току године спроведени су поступци и предузимане мере у случајевима регулисања породичних односа – развод брачне и раскид ванбрачне заједнице, у ситуацијама мирења, нагодбе, споразума, поверавања и регулисања виђења деце. Укупно је спроведен 301 поступак, којима је обухваћено 421 дете.

На захтев Суда спроведено је 252 поступка, чиме је обухваћено 382 детета. Центар је на захтев суда давао налазе и мишљења у парницама у којима се одлучује о заштити права детета или о вршењу, односно лишењу родитељског права.

3.3.3. Заштита малолетника са проблемима у понашању и у сукобу са законом

Деца и млади могу имати сукоб са родитељима, старатељима, са заједницом. Могу својим понашањем угрозити себе и околину, злоупотребљавати алкохол, дрогу, доћи у сукоб са законом чинећи прекршаје или кривична дела. Центар у вршењу јавних овлашћења учествује по потреби, у припремном поступку против малолетног учиниоца кривичног дела, доставља мишљење суду, стара се о извршењу васпитних налога и васпитних мера посебних обавеза, спроводи васпитну меру појачаног надзора, доставља суду и јавном тужиоцу извештај о току извршења изречених васпитних мера од стране суда.

На евиденцији Центра у 2022. години регистровано је 329 захтева за заштиту интереса и права малолетника, а рађено је са 768 малолетних лица (пренети и новоевидентирани). Захтеви су упућени Центру у вези са асоцијалним понашањем, за кривично неодговорну децу до 14 година која су у сукобу са законом, за прекршаје и за учињена кривична дела малолетних лица .

Центар даје налаз и мишљење по захтеву Суда и даје предлог васпитних мера у случајевима када је то неопходно. Најзаступљеније мере су изречени васпитни налози од стране Вишег јавног тужилаштва. Оне се реализују кроз укључивање малолетника у рад хуманитарних организација без надокнаде или обављања послова социјалног, локалног и еколошког садржаја.

Васпитни налози се реализују у Друштву за церебралну парализу, Међуопштинској организацији слепих и слабовидих, Удружењу глувих и наглувих и ЈКП Крушевац са којима су потписани протоколи о сарадњи. До сада су најделотворније мере у раду са малолетним лицима са поремећајим у понашању биле васпитни налози и васпитне мере.

Вршњачко насиље представља посебан друштвени проблем.

У 2022. уочено је благо повећање броја пријава вршњачког насиља (42 пријаве) најчешће од стране Дома здравља - Служба за здравствену заштиту деце и омладине. У тим случајевима ради се са жртвом и родитељима. Вршњачко насиље је у својој суштини поремећај у понашању и као такав се процесуира у Центру. По захтеву Суда Центар даје своје мишљење у вези са починиоцем .

У оквиру „Клуба за младе“ одвија се примена превентивних програма у циљу превазилажења неприхватљивих облика понашања, о коме ће се детаљније известити у одељку Права и услуге које се финансирају из буџета локалне самоуправе.

3.3.4. Пунолетни корисници – старатељство и смештај

Старатељство је облик друштвене бриге о лицима која нису у стању да се сама старају о себи и својим интересима, тј законом уређена заштита коју друштвена заједница пружа лицима којима је оваква заштита потребна

Табела 6

Број лица под старатељством на дан 31.12.2022. године

Старосна група	Број корисника
Млади	0
Одрасли	117
Старији	46
У К У П Н О	163

На дан 31.12.2022. године на евиденцији Центра, под старатељством било је 163 пунолетна корисника, од којих је 117 одраслих и 46 старијих. У структури корисника незнатно преовлађују жене.

Проблем у примени старатељске заштите је немогућност проналажења адекватног старатеља или уопште старатеља. Веома често сродници се не прихватају те функције из разлога што имају велике обавезе, без материјалне накнаде. У таквим случајевима се по службеној дужности одређују стручни радници - непосредни старатељ. Велики број лица је под непосредним старатељством (56), што додатно отежава рад водитеља случаја. Привремено старатељство као мера је углавном примењивано у поступцима лишавања пословне способности, смештаја одраслих и старих и када пунолетни корисници нису у могућности да искажу своју вољу услед болести. Повећан је број привремених старатељстава по захтеву суда, Фонда ПИО и сродника.

Смештај је услуга, на коју, право имају лица која нису у могућности да се сама старају о себи а породица не може да на адекватан начин задовољи њихове потребе. Пунолетна лица смештају се у установе социјалне заштите, у сродничку хранитељску или другу хранитељску породицу. Кориснику коме се не могу обезбедити услуге у заједници или породични смештај, или није у његовом интересу да остане у породици, обезбеђује се смештај у установу социјалне заштите.

Табела 7

Број корисника смештаја у установи социјалне заштите на дан 31.12.2022. године

Старосна група	Број корисника
Млади	3
Одрасли	78
Старији	125
У К У П Н О	206

Укупно 206 пунолетних лица било је на смештају у установама социјалне заштите на дан 31.12.2022. године. У односу на старосну структуру, младих је 3, одраслих 78, и 125 старијих корисника. Чињеница да се Геронтолошки центар налази у Крушевцу, олакшава смештај наших старијих суграђана који имају потребу за овом врстом услуге. У актуелној години укупно је смештено 90 корисника. Смештај је престао за 83 корисника, при чему је основни разлог смрт. Уочава се повећан је број захтева за збрињавање и смештај старијих, тешко оболелих, непокретних, лица без адекватног породичног старања.

Велики проблем је и збрињавање лица са психијатриским и менталним сметњама. Установе које су специјализоване за пријем су углавном попуњених капацитета, или не врше пријем по налогу надлежног Министарства (за лица са менталним сметњама). Код таквих лица је углавном потпуно одсутно породично старање. У случајевима где су лица у старосној доби од 30-45 година, о њима се углавном старају родитељи који су и сами стари, неспособни и о себи да се старају, те је њихова брига о тим лицима неадекватна.

Табела 8

Број корисника на породичном смештају на дан 31.12.2022. године

Старосна група	Број корисника
Млади	19
Одрасли	27
Старији	18
У К У П Н О	64

Породични смештај одраслим и старијим особама омогућава одржавање или побољшање квалитета живота. Број пунолетних корисника смештених у другу породицу је 64, од тога је 13-оро у сродничко-хранитељској, а 51 у другој породици. Неопходно је наставити са развојем хранитељства, подстицати смештај у сродничку породицу, оспособљавати нове хранитељске породице.

Корисници на породичном смештају обухваћени су старатељском заштитом најчешће у случајевима када су одрасла психофизички ометена лица.

3.3.5. Остваривање права на материјалну подршку

Материјалну подршку корисник остварује путем новчане социјалне помоћи, додатка за помоћ и негу другог лица, увећаног додатка за помоћ и негу другог лица, једнократне новчане помоћи, помоћи у натури и других врста.

Табела 9

Број решења/закључака према врсти права у 2022. години

Врста решења/закључка	Број захтева према врсти права		
	Новчана социјална помоћ	Додатак за помоћ и негу другог лица	Увећани додатак за помоћ и негу другог лица
Број поднетих захтева за остваривање права у 2022.	1.407	189	154
Број решења о признавању права у 2022.	1.076	130	126
Број решења којима је одбијен захтев за признавање права у 2022.	264	36	10
Број закључака о обустави поступка у 2022.	61	10	6
Број закључака о одбацивању захтева у 2022.	0	5	0
Број решења којима је престало право у поступку преиспитивања у 2022.	338	10	16
Број закључака о даљем признавању права у поступку преиспитивања у 2022.	1.261	58	31

Право на **новчану социјалну помоћ** припада појединцу, односно породици, који својим радом, приходима од имовине или из других извора остварују приход мањи од износа новчане социјалне помоћи утврђеног законом.

Појединац који је неспособан за рад, односно породица чији су сви чланови неспособни за рад и једнородитељска породица имају право на увећану социјалну помоћ. Појединцу који је способан за рад, односно породици у којој је већина чланова способна за рад припада новчана социјална помоћ у трајању од девет месеци у току календарске године. Ова врста новчане социјалне помоћи се најчешће и користи.

На дан 31.12.2022. године укупан број носиоца права на новчану социјалну помоћ (независно од врсте) било је 1387, а корисника 2803, што је смањење у односу на прошлу годину. Родитељ који није у радном односу, а који најмање 15 година непосредно негује своје дете које је остварило право на увећани додатак за помоћ и негу другог лица остварује право на посебну новчану надокнаду. У 2022. години ово право користило је 13 лица.

Право на додатак за помоћ и негу другог лица и право на увећани додатак за помоћ и негу другог лица

Право на додатак за помоћ и негу другог лица има лице коме је због телесног или сензорног оштећења, интелектуалних потешкоћа или промена у здравственом стању неопходна помоћ и нега другог лица да би задовољило своје основне животне потребе. Потреба за помоћи и негом утврђује се на основу прописа о пензијском и инвалидском осигурању. На дан 31.12.2022. године, 835 лица остварило је право на додатак за помоћ и негу другог лица и увећан додатак за помоћ и негу другог лица, што је на приближно истом нивоу као и претходне године.

Право на једнократну новчану помоћ приказано је у делу 5. – права и услуге која се финансирају из буџета локалне самоуправе.

3.3.6. Заштита од породичног насиља одвија се у складу са Законом о спречавању насиља у породици и Посебног протокола о поступању Центра за социјални рад органа старатељства о случајевима насиља у породици и женама у партнерским односима. Центар је у складу са Протоколом формирао интерни тим. Три водитеља случаја раде на пословима заштите жртава насиља: деце - када постоји опасност да ће постати жртве или већ јесу жртве злостављања, занемаривања, насиља и експлоатације; одраслих и остарелих лица који су жртве породичног или партнерског насиља.

Табела 10

Број утврђених случајева насиља према врсти и старосној структури у 2022. години

ВРСТЕ НАСИЉА	Деца	Млади	Одрасли	Старији	У К У П Н О
Физичко насиље	18	33	191	40	282
Сексуално насиље	0	1	0	0	1
Психичко насиље	26	22	200	53	301
Занемаривање	0	0	0	0	0
У К У П Н О	44	56	391	93	584

Интервенције на откривању и спречавању насиља, праћење случајева насиља у породици, одвија се у складу са Законом који прописује сарадњу кључних институција кроз рад Групе за координацију. Ова група се састоји од представника Основног и Вишег јавног тужилаштва, Полицијске управе и Центра за социјални рад. Представник Центра у групи за координацију припрема материјале и учествује у раду групе једном недељно. Група је у обавези да сачини индивидуални план заштите корисника.

Присуство насиља одређује се на основу: процене ризика од стране полиције након интервенције, претходно изречених хитних мера, интервјуа са корисником, сагледавањем ранијег функционисања и ранијих пријава, опсервације понашања корисника и документације о повредама или извештаја лекара о психичком функционисању корисника.

У току године регистровано је 584 пријава насиља. Анализом захтева, уочава се да се значајан број корисника – породица појављује више пута у току године за различите облике насиља. Такође је уочено да су појаве насиља постале видљивије, чешће се уочавају и пријављују. У великом броју пријава, уочава се појава да се пријављују ситуације која немају обележја породичног насиља, већ су одраз дугогодишњих поремећених породичних односа.

У 584 случајева утврђено је присуство неког од облика насиља. Међу свим жртвама насиља 73% чине жене. Доминира партнерско насиље, где су насилници у највећем броју актуелни и бивши партнери. Жене су најчешће изложене физичком и психичком насиљу, али се по правилу они преплићу и неодојиви су. Породице у којима се догађа насиље најчешће су потпуне-биолошке и проширене, код свих група осим код старих где доминирају старачка самачка домаћинства.

Од свих случајева насиља у породици, најзаступљеније је партнерско насиље, потом насиље које чине њихова деца, а онда и остали чланови породице.

Највише насиља родитеља над децом присутно је у потпуним биолошким породицама. Најприсутније је емоционално насиље, одмах потом физичко, које се готово увек преплиће са емоционалним. У заштити деце и младих примењују се поступци: издвајање жртве из породице (мере хитне и неодложне интервенције), покретање поступака пред судом, пружање материјалне, правне или стручно саветодавне подршке и помоћи детету и родитељу, упозоравање родитеља на недостатке у вршењу родитељског права и корективни надзор. Циљ је зауставити занемаривање/злостављање, утврдити степен опасности од понављања, обезбедити заштиту, пружити психо-социјалну подршку и пратити породице.

У заштити одраслих и старијих примењују се поступци: издвајање жртве из породице, покретање поступака пред судом, пружање материјалне, правне или стручно саветодавне подршке жртви, упућивање жртве на услуге других одговарајућих установа и примена других облика заштите.

Циљ свих интервенција у заштити од породичног насиља, је смештај жртве у сигурно и безбедно окружење. Један од честих узрока извршења насилног догађаја, је присуство алкохолизма, душевна обољења и менталне тешкоће код насилника.

4. ДЕО

ПОСЛОВИ ЦЕНТРА ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД

Стручни послови социјалне заштите су: основни стручни послови; специјализовани стручни послови; супервизијски послови; правни послови; послови планирања и развоја.

4.1. Основни стручни послови Центра обухватају: информисање, процену, планирање, посредовање и заступање у остваривању права и коришћењу услуга, саветодавно усмеравање, активацију, социо-едукативне активности, спровођење мера заштите корисника и праћење ефеката предузетих услуга и мера у непосредном раду са корисником.

Послови процене и планирања су услуге које Центар пружа корисницима када процењује њихово стање, потребе, снаге и ризике али и других лица значајних за корисника као што су процене старатеља, хранитеља и усвојитеља.

4.2. Специјализовани послови заштите обухватају индивидуално и групно саветовање, породичну терапију, медијацију као и услуге подршке породици. Специјализовани послови хранитељства регулисани су Правилником о хранитељству а односе се на обуку, процену и избор хранитељских породица.

4.3. Супревизијом се обезбеђује професионална подршка и учење, стручним радницима на основним и специјализованим пословима у социјалној заштити, како би реализовали стручне задатке, унапредили квалитет услуга за кориснике и развили знања, компетенције и могућности да преузму одговорност за сопствену праксу.

4.4. Правни послови у социјалној заштити обухватају примену управно-процесних правила у вођењу поступка, као и припрему појединачних управних аката у стварима чије је решавање законом поверено установама социјалне заштите, као и послове вођења евиденције и издавања уверења о чињеницама о којима се води службена евиденција и друге послове у складу са законом.

4.5. Послови планирања и развоја обухватају припрему годишњих и других оперативних планова рада установа и других пружалаца услуга социјалне заштите, процену социјалних потреба грађана који живе на територији јединице локалне самоуправе, информисање надлежног органа јединице локалне самоуправе о идентификованим потребама корисника и капацитетима установе и пружаоца услуга да одговори на потребе, праћење квалитета пружених услуга, извештавање о квалитету пружених услуга, иницирање, развој и унапређење услуга, успостављање међусистемске координације и сарадње као и друге активности везане за унапређење рада установе и пружаоца услуга.

Неодложне интервенције

Неодложне интервенције су услуга дефинисана Законом о социјалној заштити. Реч је о интервенцијама које се пружају код хитних и приоритетних случајева у току редовног рада Центра и након истека радног времена како би се обезбедила 24 - сатна приправност. Стручни радници, који су у приправности ангажују се у збрињавању жртава насиља у породици и у другим случајевима када се лице нађе у стању потребе за интервентном заштитом, ради осигурања безбедности у ситуацијама које угрожавају живот, здравље и развој корисника. Пружање ове услуге врши се заједничком акцијом Центра, Полицијске управе, Основног тужилаштва, Прекршајног суда, Дома здравља, Геронтолошког центра и других.

У случајевима потребе за смештајем у прихватилиште, деца и млади се упућују у друге средине где таква услуга постоји, а плаћање се реализује из буџета града. У одређеним ситуацијама деца се смештају ургентно и у хранитељске породице. Уколико током хитних интервенција треба сместити одрасла или старија лица, користе се услуге хранитељских породица и Геронтолошког центра у Крушевцу.

У периоду од 01.01.2022. – 31.12.2022. године стручни радници који су били у приправности, интервенисали су у 47 случајева и то најчешће по позиву Полицијске управе. Том приликом пружена је нека врста услуге, помоћи и подршке за 60 лица, различите старосне доби, и то: за 38-оро деце, 3 младих, 12-оро одраслих и 7-оро старијих корисника. Реализовано је 15 збрињавања, у ургентну хранитељску породицу 12 и установу 3. Дежурни радници су у 18 случајева као орган старатељства, присуствовали узимању изјаве од малолетних лица. У 14 случајева, радило се о пријави породичног и партнерског насиља.

5. ДЕО

ПРАВА И УСЛУГЕ КОЈА СЕ ФИНАНСИРАЈУ ИЗ БУЏЕТА ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ

Табела 11 Преглед једнократних новчаних давања у току 2022. године

	ЈЕДНОКРАТНА ДАВАЊА	Број остварених права по решењима
1.	ПРАВО НА ЈЕДНОКРАТНУ НОВЧАНУ ПОМОЋ	2.994
1.1	намирнице и набавка средстава за хигијену	1.004
1.2	огрев	284
1.3	уџбеници/школски прибор/, екскурзије	132
1.4	одећа, обућа	35
1.5	лекови/лекарске услуге	1.251
1.6	превоз	10
1.7	трошкови сахране	21
1.8	друге потребе	257
2.	ПРАВО НА УВЕЋАЊУ ЈЕДНОКРАТНУ ПОМОЋ	165
2.1	лекови/лекарске услуге	47
2.2.	друге потребе	118
3.	РАДНО АНГАЖОВАЊЕ	279
	У К У П Н О	3.538

Право на једнократну новчану помоћ има појединац или породица, под условом да се изненада нађе у изузетно тешкој ситуацији, коју не може самостално да превазиђе. Укупан број остварених права на једнократне новчане помоћи је 2.994. Од тога највећи број корисника имао је потребу за лековима и лекарским услугама (1.257), за набавку намирница и средстава за хигијену (1.004), огрев (284), уџбеници/школски прибор (132). С обзиром да корисници ограничене социјалне помоћи имају право на једнократну новчану помоћ, то утиче на повећање броја одобрених помоћи. У овом периоду одбијено је 216 захтева, зато што нису испуњени законом дефинисани услови.

Право на увећању једнократну помоћ одобрено је у 165 случајева. Ради се о изузетним ситуацијама када је у питању лечење у специјализованим установама, набавка медечинских помагала, тешке материјалне угрожености радно-неспособних лица.

У 2022. години наставља се са радним ангажовањем које је уведено октобра 2012. Право на једнократну новчану помоћ по основу добровољног радног ангажовања остварују радно способна лица у стању социјалне потребе. Радно ангажовање се реализује на основу Правилника о начину организовања добровољног рада и Протокола о сарадњи у погледу начина остваривања добровољног рада радно способних лица која се налазе у стању социјалне потребе.

Право на остваривање једнократне новчане помоћи путем радног ангажовања у 2022. години остварило је 193 лица (216 решења). Лице се може ангажовати у току једне

календарске године, највише до 500 сати. Ангажовање не траје у континуитету, те се решење доноси сваки пут када се лице радно активира. Добровољно радно ангажовање довело је до позитивних ефеката како код корисника тако и у оквиру шире заједнице.

Табела 12

Право на опрему корисника за смештај у установу или другу породицу

Старосна група	2022. година
Деца	19
Млади	0
Одраси	12
Остарели	9
У К У П Н О	40

Лицу које се упућује на смештај у установу социјалне заштите или другу породицу, може се обезбедити најнеопходнија опрема у случају да не може да је обезбеди, а исту му не могу обезбедити ни сродници који су према Породичном закону дужни да учествују у његовом издржавању. У овом извештајном периоду опремала су се деца приликом смештаја у хранитељску породицу или установу социјалне заштите (19), и пунолетни корисници (21).

Право на бесплатан превоз особа са инвалидитетом и пензионера старијих од 68 година који су корисници најниже пензије

У 2022. години право на бесплатан превоз остварила су лица са инвалидитетом – чланови социјално хуманитарних организација са седиштем на територији града и пензионери старији од 68 година који су корисници најниже пензије. Центар је у току године посредовао у исплати за обезбеђивање превоза лицима са инвалидитетом (206) и пензионерима (3378).

Право на партиципацију трошкова превоза студената и ученика

Право на партиципацију трошкова превоза имају студенти са пребивалиштем на територији града Крушевца најмање пет година као и ученици средње Хемијско технолошке школе у Крушевцу-издвојено одељење у Великом Шиљеговцу и све студенте који студирају у универзитетским центрима ван Крушевца, као подршка школовању. Право на регресирани трошкове превоза имају студенти: до навршених 27 година живота, само за релације до универзитетског центра на коме студирају, за куповину повратних карата, уз идентификацију са индексом. Ово право у 2022. години користило је 307 студента и 31 ученик.

Право на накнаду за личног пратиоца детету које похађа школу по инклузивном програму ван територије града Крушевца

Ово право припада деци која похађају редовну наставу основног образовања по инклузивном програму, без родитељског старања који имају пребивалиште на територији града, а на смештају су у установама социјалне заштите и хранитељским породицама ван територије града Крушевца, на основу налаза и мишљења Интерресорне комисије.

Ово право је током 2022. године користило 3-оје деце која се налазе на смештају у Дому за децу ометену у развоју "Колевка" у Суботици.

Послови на саветодавно-терапијским и социјално-едукативним услугама

Табела 14

Број корисника саветодавно терапијских и социо-едукативних услуга

Врста услуге	Узраст корисника				УКУПНО
	Деца	Млади	Одрасли	Старији	
Породична терапија	12	15	103	0	130
Индивидуално саветовање	7	17	92	6	122
Друге саветодавне и едукативне услуге и активности	27	15	62	0	104
У К У П Н О	46	47	257	6	356

Послови на саветодавно-терапијским и социјално-едукативним услугама односе се на пружање саветодавно-терапијских и социјално едукативних услуга појединцима и породицама кроз примарне и секундарне, превентивне и едукативне активности.

На проблемима брака и породице, у периоду 01.01 до 31.12.2022.године, радио је са 356 клијента у решавању брачних, породичних и других проблема и пружено је 721 услуга – породична терапија, индивидуално саветовање и друге саветодавне и едукативне услуге и активности. За помоћ самоиницијативно, обратило се 303 клијената, и са њима је рађено кроз 553 сеанси. По упуту водитеља случаја из Центра евидентирано је 22 клијената и са њима је рађено кроз 75 сеанси.

У раду на развојним проблемима деце и младих и проблемима родитељства, односа међу вршњацима и између ученика и наставника, пружан је непосредан саветодавно-терапијски рад са децом и родитељима у 31 случај, кроз 93 услуга. Индивидуално саветовање примењено је у 122 случаја, саветодавно усмеравање породице у 104 и породична терапија 130 случајева.

На основу Уредбе о наменским трансферима у социјалној заштити утврђено је финансирање услуга социјалне заштите кроз пренос средстава јединицама локалне самоуправе. Услуга „Клуб за младе“, као пројектна активност, реализује се већ више година, захваљујући оваквом начину финансирања. Намењена је деци и младима, са територије града Крушевца, која су у ризику и са поремећајима у понашању, као и члановима њихових породица, у циљу превазилажења неприхватљивог облика понашања. Рад „Клуба за младе“ је усредсређен на унапређење менталног здравља младих, превенирању деструктивног понашања младих и болести зависности, развијању здравих стилова живота, као и пружању психосоцијалне подршке за све што млади сматрају својим проблемом а околина их не разуме.

Приоритет у развоју услуге током 2022.године фокусиран је на повећање броја корисника услуге, посебно у области индивидуалног саветодавног рада, јачању и проширењу сарадничке мреже. Посебна пажња посвећена је младима који имају изречене мере отворене заштите од стране органа старатељства. За малолетне прекршиоце кривичних дела сачињен је посебан план активности који се периодично ревидира, у односу на напредак, или уочавање даљих показатеља поремећаја у понашању. „Клуба за младе“, пружа услугу у свим основним школама на градском и сеоском подручју, као и у средњим школама. Утемељена је активна и континуирана сарадња са стручним службама школа, Тимом за заштиту деце Центра за социјални рад, Домом за незбринуту децу „Јефимија“, Одељењем за дечију адолесцентску психијатрију Здравственог центра у ситуацијама неопходности процене менталног здравља деце, Удружењима грађана, Савезом слепих и глувих и Удружењем пријатеља деце града.

Током протекле године „Клуб за младе„ је укључио у систем услуга 798 корисника. Препознати су проблеми са којима се суочавају млади, а то је повећан број насилничког понашања, посебно међу кривично неодговорном децом, проблеми са којима се суочавају породице, стручни радници школа, стручни тим за заштиту деце Центра за социјални рад. Реализовано је **306** радионица, за децу, младе и одрасле кориснике. На одржаним предавањима учествовало је 714 деце, 23 младих и 61 одраслих корисника. Укупан број учесника предавања је 798. Током протекле године **126** корисника услуга укључено је у саветодавни рад. Обављено је **706** саветодавних разговора, са децом, младима и одраслим лицима. Поред наведених активности, Клуб за младе је реализовао 16 састанка са Тимом за заштиту деце, Центра за социјални рад Крушевац.

Током 2022. године кренуло се са прикупљањем потребне документације, у циљу лиценцирања ове услуге. Цео процес очекујемо да се заврши у првој половини 2023. године, када бисмо добили и лиценцу за пружање ове услуге.

Услуга помоћи у кући представља форму подршке боравку корисника у природном окружењу и то у оним случајевима у којима особа није у стању да се стара о себи, односно уколико породица није у могућности да пружи одговарајућу подршку. Захтев за остваривање права подноси се Центру, који доноси решење о признавању права. У 2022. години, 135 корисника остварило је право на ову услугу. Пружалац услуге је Геронтолошки центар Крушевац.

Поред услуге помоћи у кући, постоје повремене и спорадичне акције помоћи остарелима: обезбеђивање хуманитарних пакета у зимском периоду, исплата једнократних помоћи за набавку огревног дрвета старачким и самачким домаћинствима које организује локална самоуправа у сарадњи са Центром, Колом српских сестара, службом месних заједница и Црвеним крстом.

Становање уз подршку за младе који излазе из система социјалне заштите

Услуга становање уз подршку признаје се младима са подручја града Крушевца. Изузетно, ова услуга може се признати младима ван територије града Крушевца, ако просторни капацитети нису попуњени, под условом да су исти бивши штићеници Дома за децу „Јефимија“. Град је за ову услугу обезбедио две стамбене јединице. Услугу финансира локална самоуправа.

Услуга личног пратиоца детета

Изменом Одлуке о правима и услугама у социјалној заштити грађана Града Крушевца од 27. новембра 2017. године услуга личног пратиоца детета, поверава се Центру, као пружаоцу услуге. Са пружањем услуге кренуло се од 01.02.2018. године. Лиценцу за рад добили смо 24.08.2018. године. Сврха „ангажовања личног пратиоца је пружање детету одговарајуће индивидуалне подршке ради укључивања у редовно школовање и активности у заједници, ради успостављања што већег нивоа самосталности.“¹

Лични пратиоци су у обавези да прођу акредитовани програм обуке, како би пружали ову услугу. Током 2022. године било је ангажовано 167 личних пратилаца, према полној структури 9 особа мушког пола и 158 особа мушког пола. На дан 31.12.2022. године, 131 дете је користило услугу и исто толико личних пратиоца је ангажовано. Током године услугу је користило 156 детета, од чега 113 дечака и 43 девојчице.

---

¹Одлука о правима и услугама у социјалној заштити града Крушевца (Сл.лист града Крушевца, број 9/18)

6. ДЕО

САРАДЊА СА ДРУГИМ ИНСТИТУЦИЈАМА У РЕПУБЛИЦИ И ЛОКАЛНОЈ САМОУПРАВИ

Установа је у свом раду све своје ресурсе и потенцијале ставила на располагање широј друштвеној заједници и врло успешно испуњавала све своје послове и задатке поверене од ресорног министарства и оснивача, Локалне самоуправе.

Центар је сарађивао са различитим институцијама и организацијама у Републици и установама и предузећима у локалној заједници.

На нивоу Републике одвијала се сарадња са: ресорним Министарством за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Министарством за људска и мањинска права и друштвени дијалог, Републичким заводом за социјалну заштиту, Комором социјалне заштите, Повереником за информације од јавног значаја и заштиту података о личности, Центрима за социјални рад и установама социјалне заштите у Србији.

У локалној самоуправи одвијала се сарадња са установама здравствене заштите, правосудним органима, Полицијом (наглашено добра сарадња), Јавно комуналним предузећем Крушевац (радно ангажовање), Националном службом запошљавања, потписницама Протокола о сарадњи за спровођење васпитних налога, основним и средњим школама, као и већим бројем удружења грађана. Месне заједнице на подручју града и приградских насеља биле су и остаће важан партнер- сарадник Центра на пољу пружања постојећих услуга, као и у иницирању нових, а у складу са потребама грађана.

Током 2022. године, настављен је тренд добре сарадње са локалном самоуправом Града Крушевца.

7. ДЕО

ИЗВЕШТАВАЊЕ

Центар је у 2022. години за потребе Министарстава, локалне самоуправе, агенција, организација, удружења достављао различите извештаје, информације, податке:

- израђен је годишњи Извештај о раду Центра за Министарство за рад, запошљавање борачка и социјална питања и локалну самоуправу,
- урађен је предлог Плана развоја града Крушевца, у делу рада Центар за социјални рад и предлог Програма рада,
- достављен је Извештај Поверенику за информације од јавног значаја и заштиту података о личности,
- информатор о раду је успешно постављен на јединствен информациони систем информатора о раду, на порталу Повереника за информације од јавног значаја и заштиту података о личности. Све промене су ажуриране у законском року и поднет годишњи извештај о радњама предузетим у циљу примене Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја,
- израда и спровођење Плана интегритета у 2022. години, настављена је кроз реализацију друге фазе. Након реализације свих предвиђених активности поднет је извештај Агенцији за спречавање корупције,
- достављени су извештаји Заводу за социјалну заштиту о деци, жртвама дечијег брака, деци жртвама злоупотребе дечијег рада, извештај о раду интерног тима за насиље,

- министарству за људска, мањинска права и друштвени дијалог достављен је извештај о родној равноправности, као и план мера за наредну годину, а у складу са новим Законом о родној равноправности и обавезама које произилазе из њега,
- у складу са Законом о родној равноправности донет је план управљања ризицима од повреде принципа родне равноправности,
- сачињаван је план и распоред 24-часовног дежурствана на месечном нивоу и рађени извештаји о активним интервенцијама, који се прослеђују надлежном министарству и локалној самоуправи,
- центар је активно учествовао у тимовима на нивоу Града који су радити на изради нових и спровођењу постојећих локалних стратегија и акционих планова, / Стратегија развоја социјалне политике града Крушевца, Савет за социјално укључивање Рома и Ромкиња града Крушевца, План развоја града Крушевца 2023-2030),
- достављани су подаци установама и службама о појединим категоријама корисника, о броју и врсти њихових проблема и потреба, а по захтеву а на основу Законау о доступности података од значаја за јавност,
- праћено је реализовање права и услуга из Одлуке о правима и услугама у социјалној заштити града Крушевца,
- анализирано је стање базе податак и ажурирање исте,
- праћено је кретање захтева на месечном, полугодишњем и годишњем нивоу,
- указивано је на проблеме који се јављају приликом вођења евиденције у електронском облику, радити на отклањању неправилности, како би се унапредио квалитет извештавања,
- попуњавање се упитници и анкета на захтев других институција и невладиних организација.

Извештај сачиниле:

Ружица Цугурдић, социолог

 _____

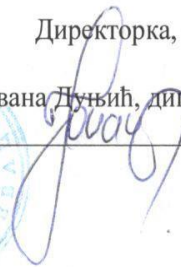
Драгана Думановић, социолог

 _____

Директорка,

Јована Дуњић, дипл. правница

 _____